

13.10.2022

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI KOTOUTUMISEN EDISTÄMISESTÄ JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAIKSI (HE208/2022 vp)

Esityksessä ehdotetaan osana kotoutumisen edistämistä muuttaa myös vapaasta sivistystyöstä annetun lain 9 §:ää ja 24 §:ää. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään edistämään kotoutumista ja hyviä väestösuhteita ja siten vahvistaa maahanmuuttajien yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista. Tavoitteena on myös edistää maahanmuuttajien työllisyyttä, osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä.

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2025.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että hallituksen esitys on valmisteltu vapaan sivistystyön lain osalta varsin tiiviissä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Uudistuksen yhteydessä kotoutumisaikaa on tarkoitus lyhentää kolmesta vuodesta kahteen vuoteen, mikä lyhentäisi maahanmuuttajien mahdollisuuksia osallistua vapaan sivistystyön maksuttomaan kielikoulutukseen yhdellä vuodella, mikäli vapaasta sivistystyöstä annettua lakia ei muuteta. Kotoutumisen selonteon mukaisesti tavoitteena on ollut säilyttää maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon ja perustaitojen koulutuksen maksuttomuus vapaan sivistystyön oppilaitoksissa nykyistä vastaavasti. Tämä edellyttää sadan prosentin valtiosuuteen oikeuttavan aikamääritteen muuttamista vastaavasti kuin kotoutumisajan kesto muuttuu. Kotoutumisajan lyhentyessä yhdellä vuodella kahteen vuoteen, sadan prosentin maksuttomuus on si-dottava siten, että sadan prosentin valtiosuus tulisi mahdollistaa kotoutumissuunnitelman voimassaolon aikana sekä yhden vuoden aikana viimeisen kotoutumissuunnitelman voimassaolon päättymisen jälkeen.

Myös sisällön osalta oikeus sadan prosentin valtiosuuteen on määriteltävä uudestaan, koska kotoutumisajan päätyttyä ei ole kotoutumissuunnitelmaa, johon koulutus voidaan sitoa, kuten voimassa olevassa laissa tehdään. Momentissa tarkoitettu koulutus pitää pääasiassa sisällään maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon ja muun kototuttavan suomen tai ruotsin kielen koulutuksen. Opetushallitus on 17.12.2017 antanut vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosituksen, johon vapaan sivistystyön lukutaitokoulutus perustuu. Muun kototuttavan suomen tai ruotsin kielen osalta sisältöjen rakentamisessa noudatetaan yleisesti Opetushallituksen, kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 20 §:n 2 momentin perusteella antamia aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita. Näin ollen ehdotetaan, että sadan prosentin valtiosuuden ehto olisi jatkossa, että koulutuksissa noudatetaan uuden kotoutumisen edistämisestä annetun lain 26 §:n 4-5 momentissa tarkoitettuja aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita tai Opetushallituksen laatimaa maahanmuuttajille tarkoitettua lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuositusta.

Myös opiskelijamaksujen osalta nykyinen oikeustila halutaan säilyttää ennallaan, miksi ehdotetaan, että maksua ei perittäisi edellä vastaavasti eli kotoutumisaikana ja yhtenä vuotena viimeisen kotoutumissuunnitelman voimassaolon päätyttyä koulutuksessa, joka noudattaa yllämainittua opetussuunnitelmasuositusta tai opetussuunnitelman perusteita.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että hallituksen esitys säilyttää nykyisen oikeustilan ja on opetus- ja kulttuuriministeriön puolesta hyväksyttävissä.

Annika Bussman, opetusneuvos, Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osasto